

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Foie bisericescă-politică.

Anul XIV.

Blaș 30 Iuliu 1904.

Numărul 31.

Cătră P. T. Abonenți.

Începându-se semestrul al 2-lea rugăm pe On. abonenți, să binevoiască a-și renouă abonamentul; iară cei ce sunt în restanță să ne trimită fără amânare suma datorită, căci foia are lipse mari și arzătoare.

Administrațiunea.**PROLETARIAT.**

(=) Jumătatea vacanței s'a isprăvit; băieții încep să numere pe degete zilele de vacanță, ce le-au mai rămas, făcându-și micile lor combinații pentru anul ce vine, ear părinții în preajma nouălor jertfe ce-i așteaptă, rămân îngândurați și cumpănesc proporția ideală dintre viitorul strălucit al odraslei lor și osteneala lor atât de slab răsplătită în anul acesta, puțin binecuvântat cu rodire, de Dumnezeu.

Dacă ei ar cumpăni cu ochii utilitarismului veacului proporția aceasta, ar vedea depărtarea enormă dintre jertfă și rezultat — cum însă iubirea de părinte a rămas neatinsă de aceasta modernă concepție, rămânem ca și până acum minunați de ne mai pomenita jertfă, cu care un preot sărac, de pildă, poate să susțină, din modesta lui stare, doi băieți, la gimnasiu și unul la universitate. Fără îndoială preoții noștri pot servi de model în privința aceasta. Țăranul însă, mult mai năcăjit de cât acestia, nu rămâne nici el mai în urmă și își dă cea din urmă bucată de pământ numai să-i rămâie de didactru pe sama copilului, căci de mâncare se va îndestula el și cu mai puțin, din ce îi poate trimite pe postă, sau îi aduce cu desăgii, când vine la mărturie, peste săptămână.

Străduința aceasta spre lumină este, fără îndoială, o dovadă foarte elocventă despre progresul nostru intelectual și dacă ar fi macar pe departe în proporție cu starea noastră economică și

cu indigențele noastre ca popor, n'ar trebui de cât să ne îmbucure.

Cum însă starea noastră economică e destul de slabă, și cum indigențele noastre etnice sunt satisfăcute numai în parte, această tendință stăruitoare de a ne crește cu ori ce preț surescena numai pentru cariera așa zisă „inteligentă,” ne pune pe serioase gânduri.

Să fim înțeleși.

Nu este și nu poate fi intenția noastră de a înstrăina odraslele neamului de la calea științei; și am comite o crimă de les-naționalitate dacă ne-am pune în calea acestei tendinți. Vrem numai să zicem, că trebuie să cumpănim bine puterile de cari dispunem, și să nu desprețuim a priori cele alalte cariere, cari duc la o țintă mai apropiată și mai sigură, sunt împreunate cu mai puține jertfe și dau perspectiva unui trai material mai bine asigurat.

Asemănă cineva organismul unui popor cu o zidire: fundamentul — talpa țării — e poporul agricultor, păreții sunt industrieșii și comercianții, acoperământul e inteligența. E o gradațiune ascendentă între acești factori organici, ceea ce însă nu înseamnă nici de cum, că ei nu ar avea aceeași importanță vitală, fiind vorbă de edificiul unitar al neamului.

Și casa noastră națională — a nu se confunda cu palatul ce se zidește la Sibiu! — are temelie destul de trainică, are și coperiș destul de bunșor, iar cât pentru păreți, ei sunt așa de subțiri încă, în cât temelia nu are ce sprijini, iar coperișul nu are pe ce să se sprijinească.

Meseriașii noștri, puțin la număr sunt slab sprijiniți, societățile noastre comerciale tânjesc de abia, banii noștri trec în mâni străine, căci neavând meseriași și comercianți de ai noștri, nu putem avea destulă încredere nici în acei puțini, pe cari îi avem, și cari se luptă de obicei cu greutățile începutului.

În cimentarea noastră etnică lipsește clasa intermediară, comunicarea

dintre inteligență și popor e anevoioasă, lipsindu-ne mijlocitorul firesc și indispensabil: clasa mijlocie.

Pentru ce această oroare față de aceste cariere, adese mult mai puțin ingrate, ca cele ale științei?

Pentru ce tendința de a ne desvolta unilateral, lăsând ast fel simțitul gol în consolidarea noastră etnică?

Un cetitor al nostru, reflectând la aceste idei ale noastre, cari le-am desfășurat cu o altă ocazie, obiectionează, că elementele tinere sunt mult mai espuse pe cariera industrială de a se amalgamiza și pierde în marea străinătății, de cât pe cariera științifică. Tragem la îndoială adevărătatea acestei obiecțiuni.

În împrejurările actuale adevărat, că comerțul și industria sunt în mâni străine; adevărat că tinerii noștri ajung pe mâna lor. Cine nu vede însă, că aceste cariere sunt mult mai libere ca cele alalte? Cine contestează independența acestor meseriași, ajunși a lucra de sine, și a fi sprijiniți de publicul românesc după merit? Și cine mai ales contestează independența lor națională, după ce măiestrii noștri se vor ridica cât de cât la ceva stăricică și nu vom mai fi siliți a ne încredința ucenicii la măiestri străini?

Dacă e vorbă, părerea noastră e, că sunt cu mult mai espusi înstrăinării tinerii cari urmează la școală și sunt necesități din lipsa de mijloace a întrerupe la jumătatea drumului, sau a recurge la ajutor străin, atunci când ai lui nu mai au de unde să-l ajute conform aspirațiunilor lui.

Înainte nu mai poate merge, căci nu are cu ce, înapoi nu se poate întoarce, căci îi rușine: acestia sunt proletarii intelectuali.

Nu ne putem închipui un tablou mai trist de cât un tinăr trecut peste greutățile începutului pe cariera științifică, necesitat a întrerupe sau a-și renega întreg trecutul pentru câștigarea unui biet post, din carea abia poate să trăească. Ce-au câștigat părinții și ce-a câștigat neamul din jertfele ce s'au adus pentru creșterea acestui tinăr,

jertfe, cari n'au întrunit posibilitatea de a fi aduse până la desăvârșirea creșterii lui?

Un meseriaș care se pierde este, în cazul cel mai rău, un capital negativ; un inteligent pierdut însă este în foarte multe cazuri o coadă de topor, mult primejdioasă pentru pădurea chiar, din care a făcut parte.

În vederea anului școlar, care se începe peste o lună de zile, părinții să-și dea samă de puterile lor și cele ale copiilor. În cas când băieții învață foarte bine, ori cât de săraci ar fi părinții, jertfească tot pentru a-i crește la școală, căci sărăcia nu e îndreptățită a închide calea celor chiești de a propăși pe drumul luminii; în cas când progresul băieților e mai problematic, dacă starea materială le e foarte slabă, încerce mai bine a-i aplica la ceva meserie, căci alătura de un progres problematic nu e lucru cuminte a risca o stare materială de asemenea problematică; iar în cazul când progresul lor este, după repetite încercări, neîndestulitor, aplice-i la alte cariere mai scurte și mai ușoare, chiar și în casul, când ar avea cu ce să-i crească la școli. Restul de avere chivernisit ast fel va fi foarte binevenit unor oameni, cari nu s'au ridicat la o carieră mai înaltă, de cât îi ajutau puterile intelectuale.

Căci grea și îndelungată e calea

științei, postulatele sunt din zi în zi mai mari, calea din ce în ce mai năvalnic năpădită, și pânea de asemenea mai greu de câștigat.

În învălmășala aceasta cei mai deștepți și mai ajutorați rees la suprafață, iar cei mediocri se afundă la jumătatea drumului, și cei de tot săraci, se poticnesc une-ori aproape de ajungerea țintei.

E luptă viața!

Și dacă onoarea se refringe în primul rând asupra păturei intelectuale a unui popor, să nu se uite că are să se estindă și asupra clasei de mijloc ca și asupra celei de jos.

În economia națională lucrarea cu cuvântul și cu condeiul, este tot așa de prețuită ca și cea cu nicovala și cu dalta și ca și cea cu coasa și cu plugul!

Un smerit memoriu

(Continuare.)

Plan

de regulamentul la înființarea societăților Mariane.

I. Numele.

„Cununa“ Preaonoratei și de Dumnezu Născătoarei Vergure Maria din parochia... (contare.)

II. Scopul.

Scopul propriu al acestei societăți evlavioase este onoarea, cultul Preafericitei Mame a lui Dumnezu, a Vergurei Maria și nobilitarea sufletului, a pietății și a bunelor moravuri ale membrilor.

Scopul secundar: 1) înființarea unui orfanotrofiu în fiecare diecesă cu numirea: „Casa orfanilor Cununei“ Preaonoratei și de Dumnezu Născătoarei Vergure Maria din diecesa... (contare) 2. înfrumșetarea bisericilor; 3. câștigarea pâinei pe sama săracilor; 4. vizitarea morboșilor; 5. îngrigirea și așezarea orfanilor și orfanilor la meserii și servitii.

III. Locul.

Societățile Mariane: Cununa Preaonoratei și de Dumnezu Născătoarei Vergure Maria să poate înființa în fiecare comunitate bisericască gr.-cat. adică în fiecare parochie și filie cu biserică, dacă să însoțesc cel puțin 30 de credincioși. Unde nu s'ar găsi cel puțin 30. de membri ca să poată forma o societate separată doritorii se pot însoți la societatea din alta parochie sau filie.

IV. Membri, drepturile și datorințele lor.

Membru poate fi ori care credincioasă greco-catolică română din parochie sau filie care a împlinit anul al 12-lea a vieții sale și nu cade sub excepțiune în privința credinței și a moralului public.

Membri sunt:

- ordinari, cari să înscriu din an în an și cu o taxă de cel puțin 40 fl.
- ajutători, cari dărnesc pentru scopurile societății cel puțin 2 cor;
- pe viață, cari plătesc deodată 25 cor.
- fundatori, cari pun un fond de cel puțin 50 cor.

Neputința de solvire însă nu împedecă pe nime de a putea fi membru ordinar.

Membrii ajutători, pe viață și fundatori pot fi nu numai greco-catolicii, dar unii ca

FEUILLETON.

De la băile din Sângeorgiu.

— în fuga condeiului —

— 20 Iulie n.

Sesonnul e în toată splendoarea. Deși la înălțime de câte-va sute de metri peste Adriatică, căldura e înăbușitoare chiar și aici, și baile răci cu brațe deschise larg, primesc cu drag pe toți cei ce se aruncă la sinul lor spre a uita de zădăf.

De când am fost pentru ultima dată aici Sângeorgiul s'a mai schimbat. Societatea „Hebe“ s'a dizolvat și azi îngrijirea de băi o face comuna prin reprezentantul său învătătorul emer. Șorobetea (sau Șorobescu) cum îi spune inspectorul scol. Halită.

Adevărat că progresul acesta se face foarte încet, dar în sfârșit se face. Toate coastele dealului, din care ținește „isvorul dămăduirii“ sunt pline de plutașini, întâiu, castanii și brazii vin se ocupe locul tufarilor primitivi. Cărări serpentine se încrucează pe toată linia din coace și din colo de dealul, pe care fie care oaspe al băilor e obligat să-l facă cel puțin odată, sau de două ori la zi. Dimineața musica cântă, spre a îndulci puțin gustul apei, pe care bolnavii o sorb de altcum cu plăcere și are 5 isvoare Sângeorgiul, cu ape de diferită putere și gust. Dimineața mai ales, lumea grăbește la isvoare, fiecare cu pocalul, spre a face cură. Și când la ciasurile 8. musica intonează „Cafée-Marșul“, — cum îi zice dl

Trif de la Kun Szt. Márton — și lumea pogoară la dejun, rari sunt aceia, cari să nu treacă cel puțin în fugă pe la „Cassă“ spre a întreba de scrisori. „Posta“ are atâta farmec, chiar și aici, cât e foarte greu să te smulgi de sub atracția aceasta, deși perfectă vindecare numai prin completă liniște se poate câștiga. Și desăvârșită liniște ai numai atunci, când nu mai ști în ce zi a săptămânii ești, în care zi a lumii, dacă nu aștepți și nu trimiți nici o scrisoare. Când ești legat de lumea de afară, chiar și prin câteva șire aruncate pe o „ilustrată“, sau când ești curios să afli știrile ziarelor, ai isprăvit cu desăvârșirea aceasta. Și e pagubă, căci așa bine (i-ar putea refortifica puterile și nervii, câteva zile de acestea! Ei, dar mărețele sărbări de la Putna și războiul din estremul orient, deșteaptă curiositate chiar și la redactorul Dvoastre, care a venit aci spre a uita cu totul de lume. Și e potrivit Sângeorgiul pentru aceasta. La depărtare de 4 ciasuri cu trăsura de Bistrița de 3. ciasuri de Năsăud și de vre-o 2 ciasuri de Rodna, are ruptă ori ce comunicație cu lumea mare. Zilnic faci aceleași lucruri, dai față cu aceleași persoane cunoscute și te plimbi pe același drum. Puțin variație fac oaspeții cari meru se prenoiesc cu persoane noue. De astă dată e lume multă la băi: români de aici și de dincolo, nemți și sași o mulțime, ovrei cu și fără perciuni domni și țărani, toți într'o nădejde uniți, așteaptă mult bine de la băile acestea. Dar binele acesta, cam întârzie câte odată, când considerații esterne îl împiedecă în drumul său dătător de sănătate. Ei, dacă doamnele noastre pierd la — nobel 31. — domnișoarele is nenorocoase în dragoste dacă dl fost conducător de cărți

fundnare să supără, când prietinel Emil se pune să-i dovedească, că în „cărți“ câștigă cel care joacă cu inteligență, nu cel care are noroc; dacă păr. Lazar ne cheamă la „feștanie“ și păr. Vasile își strică stomachul, — nu poți spune fără păcat, că băile Sângeorgiului ar fi vina. Dar ce să-i faci, dacă vinul e rău pe aci, dacă și „1 deci“ e prea mult la o mâncare și dacă în fiecare zi fratele Lazar vine să ne întrebe de sănătate și în fiecare Duminecă e petrecere cu dans în „Cursalonul“ băilor! Ne-om „petecimu-ne“! Încolo e bine la Sângeorgiu, viață patriarhală românească; pagubă că anul acesta n'a mai venit căp. Părăianu din România, să ne delecteze cu povestirile sale pline de farmec. Ne sculăm la 6. bem apă cu sau fără lapte, și încunjurăm dealul până la 8. dejunăm, apoi cetim jurnale sau jucăm cărți (fratele Emil spune că de a ună zi s'a jucat cel dintâi joc domnesc aci, adică calabrias). De la 10—12 lumea ie scaldă: răci sau calde. De la 12—1 prânzim, la 5 începe din nou musica, și damele, care de care mai „gătate“ ori „chichite“ defilează sus la isvor. Sara după cină ne întâlnim iarăși și ascultăm poveștile pline de umor ale insp. Halită sau câte un cuplet antisemit de la Iași.

Me opresc aici nu mai pot scrie: o damă ce stă în față cu fereasta mea face studii de canto și me conturbă.

De închiere fusămn câteva nume de a oaspeților români: Iosif Pop, jude la Curie cu nepoata sa dș. Georgetta, Vasile Petri prof. emer. cu ficele sale. Dr. Eusebie Roșca, dir. sem. Sibiu, Alexă Candale inginer cu dna, București, George Părău, direc. cu dna, Brad, Solomon Halită, insp. scol. București Vasile Pop, jude de tablă

aceia nu pot lua parte activă în funcțiunile și afacerile „Cununei”. Soțiile din altă biserică ai bărbaților greco-catolici și vice-versa, pot fi membre numai dacă se declară și deobligă a respecta așezămintele bisericii greco-catolice române.

Membrii când se înscriu și să prezintă prima oară în societate ca atare, fac promisiunea că vor duce o viață după spiritul sfintei noastre Biserici, să vor născă la în-cungitura toate ocașiunile stricacioase bunicii cunții, și moralului creștinesc, vor duce o viață regulată, liniștită și cu cumpăt, ferindu-se de tot de beuturile betive, sau folosindule numai cu temperanță, cu cumpet.

Despre numărul membrilor, taxelor și ofertelor încuse să poartă protocol, respective se face registrul în tot anul și în toată regula.

Preoții și curatorii din oficiu. Președintele și conducătorul este totdeauna preotul concernute.

În Dumineca primă a fie cării Lună (sau de an zăbul laudabil și mai adeseori) după însărat membrii se vor aduna respective vor rămănea în biserică unde sub conducerea preotului sau a cutărui cetet vor recita onoratul Paraclis.

Iar la sărbătorile: Întrarea în biserică (21 Nov. st. v.); Întâmpinarea Domnului (2 Febr. st. v.) Buna-vestire (25 Mart. st. v.) și Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (15 Aug. st. v.) toți membrii cununei să mărturisesc și să cuminecă în corpore și se va servi după însărat cu mare solemnitate și la oara statorită onoratul Paraclis.

(Va urma.)

Vaticanul și Franța. Relativ la conflictul dintre Vatican și guvernul francez, conflict, care ar fi putut avea urmări rumperea concordatului, se scrie din Roma, că Sfinția Sa Piu X, față de episcopul de

Dijon, care a provocat conflictul, luându-și refugiu la guvernul francez, nu e aplicat a revoca nimic din dispozițiile deja luate. La recriminările ce vin din Franța, Vaticanul răspunde scurt și hotărât. Încercările guvernului francez nu vor avea nici un rezultat, deoarece Piu X, basându-se strict pe tradiții, nu e aplicat să cedeze cătuși de puțin din drepturile bisericii. „Fața sfântului părinte — scrie raportul — e senină și ochii zimbitori. Măcar că nime nu se resboiește zimbând. Într'adevăr în conflictul acesta e o singură parte neliniștită și rășboinică, și aceasta — nu e pontificele”.

De altcun conflictul e pe sfârșite. Episcopul de Laval a înaintat Curiei un Memorand, în care declară, că în urma opreliștei guvernului francez, este sub vis major și nu se poate presenta la Roma. Vaticanul a considerat Memorandul acesta ca supunere din partea numitului episcop și suspinde de o cam dată escomunicarea asupra-i. Vaticanul e aplicat a da satisfacție guvernului francez, și a îndruma pe nunțul Lorenzelli ca să ceară scuze pentru amestecul lui în afacerile interne ale Franței, dar Curia nu poate abdice de dreptul de a supraveghia disciplina episcopilor. Consiliul ministerial al Franței va decide la 2 August dacă poate primi satisfacția aceasta.

Ziarele mai nouă ne aduce știrea, că episcopul de Dijon a plecat deja la Roma. Doi emiși ai episcopului cari au fost în Roma mai zilele trecute i-au adus știrea, că unicul mijloc de subordonare e, dacă se prezintă în persoană la Roma. Cu aceasta conflictul probabil se va încheia, și cercetarea în contra numitului episcop se va sista.

Mocsary și Bánffy. Ludovic Mocsary polemizează în „Egyetértés” de Duminecă cu baronul Desideriu Bánffy și iată ce zice despre politica acestui maniac al șovinismului:

„Eu nu voi purta proces cu Bánffy în cestiunea de naționalități, ci îl întreb ce a făcut el, marele extra sau ultra șovinist „pentru reconstruirea statului național”, când a fost ministru-president? N'a făcut altceva, decât a adus legea ne mai pomenită despre schimbarea numelor de localități, care s'a dovedit ca nerealisabilă. Ce demonstrează acest fapt? Nu că n'ar fi voit să facă mai mult — în această privință nu vreau să-l bănușese — ci simplu că maghiarisarea generală nu se poate nici începe, nici continua cu nici un mijloc; a amăgi, a încurajia cu aceasta publicul, a te presenta cu aceasta în fața publicului e *humbug* și nimic altceva.”

CORESPONDINȚE.

ROMÂNIA ÎN SĂRBĂTOARE.

— De la corespondentul nostru particular. —

București, 4 Iulie 1904.

(Urmare).

Ast fel a sărbătorit populația capitalei sărbarea de 400 ani de la moartea marelui Ștefan. Dar în provincie nu s'a lăsat poporul mai pe jos: prin toate capitalele districtelor s'a făcut rugăciuni, manifestări mari și discursuri iar în satul Bărzesei din jud. Băcău, unde s'a născut marele domn, s'a

repetat același cortegiu la 4 Iulie zi de Duminecă ca și în București din ziua de 2 Iulie, și ziarele ne spun că au luat parte la sărbare 50 de mii de oameni și multe căpetenii marcante în frunte cu Dl ministru Haret.

Iar la Putna, la mănăstire unde doarme marele domn — numai începe îndoișă de marile festivități în frunte cu Mitropolitul Bucovinei și principele Hohenlohe, Guvernatorul Bucovinei și unde iarăși multe persoane marcante din București și din întreaga țară au alergat la mormântul marelui erou. Mitropolitul de Repta a schimbat telegrame cu M. S. Împăratul Austriei în onoarea și mărirea acestei sărbători românești, iar principele Hohenlohe guvernatorul, a ținut un entusiast toast... Când se petreceau toate acestea la Putna în onoarea și amintirea gloriosului domn, și când însăși Patriarhul Romei prin cancelarul Vaticanului Cardinalul Merry del Val, telegrafează la București principelui Vladimir Ghica, manifestații sărbătorești cu ocazia sărbătoririi centenarului al patrilea, al morții marelui Domn Ștefan Atleul lui Christ, — pe atunci, numai un-gurii au trebuit ca și cu aceasta ocașie să-și arete arama pe față, neiertând studenților români din Transilvania, să ia parte la sărbătorirea acestui mare Domn.

Este adevărat că nici „Papa de la Neva” și nici Patriarhul Ioachim din Fanar, ortodoxi ca și noi, nu ne-a depeșat nici un cuvânt de dragoste și aderare cu această ocașie scumpă româniei întregi.

Delarupe.

Drept întregire a scrisorii corespondentului nostru, alăturăm și textul telegramelor schimbate între mitropolitul Vladimir de Repta și M. Sa Monarchul.

Măiestății Sale
Împăratului Francisc Iosif I.

Ischl.

Adunați plini de pietate la mormântul Voievodului Moldovei Ștefan cel Mare din Putna, — care mănăstire sub glorioasa domnie a Măiestății Voastre a ajuns iar la vechia ei strălucire — la serbarea amintirii zilei aniversării de 400 ani a morții gloriosului Voievod și mărinosului ctitor de mănăstiri și biserici, Românii Bucovineni în unire cu conlocuitorii de alte naționalități însuflețiți de aceleași sentimente și în prezența oaspeților din diferite țări austro-ungare și din străinătate, cum și în prezența Serenității Sale domnului președinte al țării, prințului Hohenlohe-Schillingsfürst și a Excelenței Sale domnului mareșal al țării Lupul, roagă cu toată supunerea: Măiestatea Voastră binevoiască a primi preagrațios expresiunea de nestrămutată credință, dragoste și devotament.

În numele oaspeților adunați cu adâncă supunere ai Măiestății Voastre supuși servi: Vladimir de Repta, Archiepiscop și Mitropolit al Bucovinei și Dalmației.

Eudoxiu baron de Hormuzaki, președintele comitetului festiv.

Măiestatea Sa a răspuns prin următoarea telegramă expedită din Ischl de către mareșalul curții:

Cabinetul Măiestății Sale apostolice i. și r.

Cătră Archiepiscopul și Mitropolitul Vladimir de Repta.

Putna.

pens. Dej Vas. Borgovan, prof. cu familia. București, Dr. Sever Mureșianu, prof. cu familia. Iași, Aurel Isac, Cluș. Nestor Oprean, adv. dna Godolan, Giulatelea. Piciu, cu dna Năsăud, pâr. Vas. Dumbravă, Salva, capel. Negruș Bistrița, pâr. Făgărășan, adv. Tripou, adv. Linul, cu dna, Bistrița, dna Gal cu Virginia Săcuieu, dl Trif cu familia, K. Szt.-Márton, prof. Sabo, Blaș, A. C. Domșa cu dna Blaș. Dna Cutean cu dna Val. Pop, Făgărăș. Dr Barbu, Dej cu dna, Ana German, Bistrița ds Filipan, Năsăud, cons. Pahone, Ios. Luchi, cu dsoara, fam. Mureșan Liviu, Năsăud Dr Andressi cu dna, Bănat. prot. Șagău, Reghin, cu dna, universitarii Bănuș, Bogdan, Tanco etc.

Bolnavul.

Cărți ce să pot căpeta în Libraria Seminariaală

Floricele de câmp, de A. C. Domșa . . .	1.—
Cântece, Sabo	1.—
Studii și Biografii. Dr. I. Rațiu . . .	2.—
Geniū pustiu, Eminescu	2.—
Drumuri și orașe, Iorga	2.50
Poesii de Alexandri	3.—
Teatru I. II. Alexandri á 1.50	3.—
Vers și proză Alexandrescu	1.25
Novela A. Brătescu-Voinesci	1.50
Liter. pop. Eminescu	1.50
Ciocoil N. Filimon	1.50
Legende și basme Ispirescu	1.50
Povești, I. Creangă	1.50
Vorbe înțelepte A. Popoviciu	1.50
Vatra Părășită Slavici	2.—
Din Bătrâni	2.50
Visuri trecute. Ciura	1.—
Biblioteca Minervei 22 nr. fie care	care

număr 15 fil.

Măjestatea Sa I. și R. cu o deosebită satisfacție a binevoit să ia preagrațios la cunoștință expresia nestrămutatei credințe ce I s'a exprimat cu ocazia serbării centenarului al patrălea de la moartea principelui Moldovei Ștefan cel Mare, și mulțumește Eminenței Voastre pe cum și tuturor oaspeților adunați pentru manifestația făcută și cu aceasta ocaziune.

Visitațiunile canonice.

Splendida visitațiune canonică, ce în zilele trecute, Ilustritatea Sa Preasfințitul Domn Dr. Vasiliu Hossu, Episcopul Lugosului a făcut-o, în părțile Oraviței, Banat-Comloșului și Jiului, îmi oferă ocaziune și îndemn ca să scriu actualul articol.

Tot de una visitațiunile canonice arhieresci au fost folositoare, vărsând în urma lor, mult bine spiritual și material la poporul credințios vizitat! Însă în timpul prezente, — visitațiunile canonice arhieresci sunt de un avantaj incontestabil mult mai mare și mai neprețuibil!

Dar fiind că visitațiunile canonice arhieresci — sunt împreunate cu mare fatigiu, numai foarte rar, cu mare abnegațiune și sacrificiu se pot îndeplini! Din acest motiv considerabil, sau introdus visitațiunile canonice protopopesci; pe cari protopopul — „ochiul” și „mâna dreaptă,” a Episcopului — este obligat în tot anul a le face în parochiile sale districtuale.

Introducerea visitațiunilor canonice protopopesci este foarte salutară și recomandabilă; dar atât modalitatea îndeplinirii acelor, cât și efectul și rezultatul obținut prin acelea, pe mine absolut nu mă satisface și cred că pe nici un preot, care serios dorește binele, și înflorirea Sionului românesc.

Eu nu pot admite, că numai acela a fost scopul introducerii visitațiunilor protopopesci, ca anualmintele protopopul escurgând, — scriu din experiența pastorală de 27 ani — în fie care parochie din district, să viziteze arhivul parochial, se signalizeze protocoalele matriculare, protocolul esibitorial, etc. se viziteze edificiile parochiale bisericesci, se redigieze un protocol, se încasseze taxa statutară pentru visitație și lucrul se fie finit; ci sum predispus a crede, că, prin introducerea visitațiunilor protopopesci, s'a intenționat atât visitațiunea, cât și mai mult, alimentarea spirituală a poporului credințios, care formează: „biserica vie!” Din acest punct de vedere iată! cum intenționez și presupun eu, că ar fi consult, a se face visitațiunile canonice protopopesci.

Protopopul — să-și facă posibilă convenirea cu poporul credințios — visitațiunea canonică protopopescă să o defigă în fie-care parochie nu pe ziua comună, ci pe Duminecă ori sârbătoare. Sfânta liturgie să o officieze protopopul asistat de cătră preotul local. — După cetirea s. Evanghelii preotul să țină predică, — ca protopopul personal să se poată informa și convinge despre capacitatea și capabilitatea în predicare a preotului. — La finea sfinteii liturgii se predice protopopul, combatând vițul cel mai lătit în parochie precum: concubinatul, indiferentismul religios, beția etc.

După aceia protopopul, adresându-se cătră poporul credințios — în fața preotului — să-i pună aceste întrebări:

1) Predică Dl preot în toată duminica și sârbătoarea în s. biserică?

2) Are careva ceva căință contra Dlui preot?

3) Îndeplinește Dl preot funcțiunile sale preotești și administrează s. Sacraminte punctual și cu toată pietatea convenințioasă?

4) Ce purtare morală are Dl preot? Cercetează birrul? Să iubească?

Iar preotului — în fața credincioșilor — să-i pună aceste întrebări:

1) Cercetează poporul credințios regulat s. biserică Dumineca și în sârbători?

2) Solvesce regulat poporul credințios competențele stolare și lecticale preotești, în măsura prescrișă de statutele bisericesci diocesane?

3) Are ceva căință asupra poporului credințios în general ori special?

Aceste întrebări, află necesar și consult, a-se face reciproc poporului credințios și preotului, în s. biserică, cu acel scop, ca să se oferească timp și ocaziune binevenită pentru resuscitarea clarificărilor și explicărilor de lipsă, ca ast-fel să se erneze și emendeze multele neînțelegeri, ce zilnic obvin între preot și poporul credințios. — De sine să înțelege că răspunsurile, pe aceasta cale, esoperate, — dacă este motiv ne încunjurabil — trebuiesc desbătute și periractate în procsima ședință a forului protopopesc unde eventualele neînțelegeri, dintre preot și poporul credințios, să se clarifice și complaneze după dreptate!

Tot cu ocaziunea visitațiunii canonice protopopesci, clerul districtual să fie serios îndrumat, ca să-și țină de cea mai strânsă datorință, a predica în toată Dumineca și sârbătoare în s. biserică, obligându-l tot odată, a purta un „registru” — cronica — în regulă, în care să se inducă consciințios „textul” și „conținutul prescurtat” al predicii, rostite în una fie care Duminecă și sârbătoare de preste au! Acel registru să fie anual minuțios vizitat, signalizat și provăzut cu eventualele observări protopopesci și despre a carni esistență, regulată și bună conducere, să se ia act și în protocolul visitațiunii canonice protopopesci!

Presupunând, că ar exista unii frați preoți, cari nu vor fi îndestulați cu propunerea mea: Ca fie care preot, să fie obligat a purta registrul contemplat — imaginându-și în purtarea aceluia, o mare și neplăcută greutate, — pe aceia, cu toată amicalitatea, îi rog se privească la Domni învățători, cari pot — nolens volens — înregistra prescurtat, în „Cronica” scolară, în toată ziua și oara materia propusă în școală; pentru ce nu am putea face și noi preoții acel serviciu mult mai ușor?

Vai noua! dacă nu vom fructifica „talantul” — dat fie căruș după vrednicia lui, — ci cu indolincă detestabilă îl vom ascunde în pământul indiferentismului și al intereselor și preocupățiunilor noastre material — egoistice!!

I. T. p.

Anunț școlastic.

Internatul „Pavelean” de băieți din Beluș—Belényes.

Condițiunile primirii sunt următoarele:

1. Pentru un elev vor fi de a să plăti câte 30 cor. pe lună, și așa pe un an 300 cor. Din suma aceasta să vine 240 cor.

pentru întreținere și 60 cor. pentru uniformă. Plătirea are să se întâmple cu toată punctualitatea în două rate anticipative, ceea ce părinților li-să aduce aminte cu toată seriozitatea, căci altmintrelea rectoratul în decursul anului va fi silit a trimite pe elevii, ai căror părinți nu au solvit ratele la timpul sên.

2. Pentru remunerarea corepetitorilor au de a solvi 10 cor. la an.

3. Fiește-care elev la începutul anului are să aducă cu sine:

a) 6 sau cel puțin 4 părechi de schimburi de trup sau albitari.

b) 6 batiste și 2 cravate.

c) 2 părechi de călțuni și 4 părechi de ciorapi sau obiele.

4. Vestminte de pat:

a) 1 saltea. (sac de paie). b) 4 ciarșafuri (lîntoluri, lepedee)

b) 2 perini și 4 fețe de perini și un țol sau papioamă, d) 2 fețe de acoperit patul, e) 4 ștergare și 4 servete.

5) Are să se provadă fiește-care elev mai departe cu 2 pepteni, 3 perii pentru călțuni și 1 pentru vestminte.

Toate schimburile și vestmintele au să fie însămnate cu grije de acasă cu numele elevului respectiv, fiind numele cusut ori scris cu cerneală ce nu să șterge prin spălare, căci altmintrelea superioritatea institutului nu poate lua nici o răspundere la cas, când s'ar perde.

Părinții sau tutorii sunt rugați, ca în decursul anului să nu trimită tinerilor bani, nici articlii de mâncare, cari adese-ori sunt spre daunarea educațiunii și progresului în studii, și pot duce la escese și transgresiuni. Mâncările, ce părinții cu toate aceste le-ar trimite fiilor săi, să vor împărți între toți eonșcolarii respectivilor elevi.

Elevilor în internat li să va da următoarea provisiune:

1. a) Locuință comoadă și sănătoasă provăzută cu toate cele de lipsă; b) încălzit, spălat și luminat în timpul recerut; c) vîpt întreg regulat, și în special: de dejun lapte, de prânz 3 specii, Dumineca și în sârbători 4 și de cină 2 specii.

2. Medic și medicină pentru morboși și scaldă de 2 ori la lună.

Ce privește uniforma pentru taxa de 60 cor. amintită mai sus, fiește-care elev va căpăta: 2 rînduri de vestminte de postav, unul de iarnă altul vară și un cabat de iarnă (mencikoff) pe doi ani.

Părinții sunt avisați, că pentru eventualele stricăciuni făcute de fiii lor, în mobile ori alte obiecte de a le institutului date lor spre folos sunt răspunzători și vor avea să le rebonifice.

Elevii se vor presenta în 2, ori 3 Sept. st. n. înaintea superiorității institutului însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde acestia vor plăti taxele de lipsă, fără de a căror solvire elevi nu-și vor putea ocupa locul în internat.

Părinții, cari ar dori să-și așeze copii în internat. să-și trimită petițiunile la adresa Rectoratului până la 15 August.

Rectoratul,

Internatului „Pavelean” de băieți gr.-cat.

Convocare.

Adunarea cenerală ordinară a despărțământului III (Făgăraș) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se va ține în anul acesta în comuna Sâmbăta-superioară la 25 Iuliu (7 August) a. c.

Program:

1. Serviciu divin la oarele 8 a. m.
2. Deschiderea adunării la oarele 10.
3. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa de la ultima adunare generală.
4. Raportul cassarului și prezentarea bugetului pe anul 1904—1905.
5. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea acestor rapoarte.
6. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
7. Disertațiuni, cari trebuiesc prezentate directorului despărțământului cu cel puțin 48 oare înainte de adunare.
8. Rapoartele comisiunilor.
9. Alegerea comitetului cercual pe un non period de 3 ani.
10. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală ce se va ține anul acesta în Timișoara.
11. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal.
12. Închiderea adunării.

Sunt rugați toți On. membri și binevoitori ai culturii române să ia parte la acesta adunare.

Din ședința comitetului despărțământului ținută la 2/15 Iuliu 1904 în Făgăraș.

Iacob Macaveiu,
director.

Dr. I. Șeșochea,
secretar.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Poporul român gr.-cat. din Uioara de sus pe această cale aduce profundă mulțămintă institutului nostru de credit din Someuta-mare „Chio-reana”, care ne-a surprins cu înșămănta sumă de 20 coroane și binefăcătoarei „Arieșana” din Turda, care asemenea nea trimis 10 coroane ca ajutor pentru edificarea noiei biserici. În numele întregului popor Uioara de sus 13 Iulie 1904. Nicolau Simu, paroch. Ioan Ursu, curat. pîim.

Pentru Internatul Vancean de fetițe au contribuit: I. Domșa Blas c. 9-40. A. Hârșan Cenade, V. Hătăgan Roșia I. Hossu Milaș, I. Hătăgan Sălcina, Tr. Hădărean V. Cămarăș. D. Hârșă Milășel. T. Hurgbiș Șilea, M. Iliș Aiton, I. Ilian Grind. C. Ignat Petridul de mijloc. P. Iacobescu Vereșmort. I. Lita Iclod, P. Langa Șercaea, I. Laslo Szl. Lörințiu Cămarășul deșert. A. Lazar Alămor. I. Man Băgău, S. Marcu Gârbova de jos. V. Moldovan Veza. Murășan Craifalău. N. Murășan Hășmaș, St. Mariș Șutu, A. Moldovan Bratein, A. Maior Tirimia, R. Marcu Bistra. B. Mihuleț Șura mică câte c. 15-77 și A. Mărincaș Nireș c. 10-51.

Ministrul rusec Plehwe ucis. Din Petersburg vine știrea șenațională că *Ministrul de interne Plehwe a fost omorât cu o bombă.* Ministrul mergea cu trăsura spre gara „Varșovia” când un individ necunoscut anăru și arunca o bombă înaintea trăsurei. Bomba a explodat și e sfărâmat în bucăți pe ministrul Plehwe. Agitațiunea în Petersburg e nespus de mare, în urma acestui atentat, al treilea, ce s'a făcut de câte-va săptămâni în coace în Rusia. După guvernatorul din Finlanda și acela din Ielisevopol, a urmat acest atentat mai non în Petersburg, cărnii i-a căzut victimă chiar ministrul de interne al Rusiei.

Secțiunile „Asociațiunii” au ținut ședința plenară la 19 și 20 Iulie sub presiul d-lui vice-președinte Iosif Sterca-Șuluțiu. Secțiunile s'au constituit astfel: *literară*, președinte Iosif Vulcan, vice-președ. V. Onițiu, referent Andreiu Bărcănu, *istorică*, președinte Vincențiu Babeș, vice-președinte Iosif Sterca-Șuluțiu, referent Miron Cristea, *secțiunea științelor naturale și fizice*, președ. Dr. S. Stoica, vice-președinte A. Chețan, referent Arseniu Vlaicu, *școlară* președinte Grigoriu Pletoș, vice-președinte I. F. Negruțiu, referent Dr. I. Stoica, *economică* președ. Parteniu Cosma, vice-președ. I. Preda, referent I. Simu. În secțiunea literară, în locul vacant, s'a ales membru ordinar prof. Enea Hodoș, în secțiunea științelor se alege membrul corespondent medicul Dr. Ștefan Erdelyi din Orăștie, iar în secțiunea economică membru corespondent Ioan Chirea din Seliște. S'a luat hotărârea, ca membrii ordinari să țină discurs de recepțiune în o ședință publică cu ocaziunea ședințelor plenare.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul societății a ținut în 19 Iulie n. la Sibiu ședința, la care au luat parte: președintele Iosif Vulcan, secretarul Dr. Iosif Blaga, cassarul N. Petra-Petreșcu și membrul Vasile Goldiș. Cassarul a făcut raport despre starea casei, începând din 1 April și până în 30 Iunie a. c. și a arătat afârșit, că venitele anului trecut au fost în total cor. 23,119-48, s'au șpesat cor. 5426-41; deci la fond se adauge cor. 17,693-07. Prin urmare averea totală a Societății a crescut de la cor. 331,309-47 din anul trecut la coroane 349,002-54. Raportul cassarului se va vedea de o comisiune compusă din d-nii Virgil Onițiu, George Dima și Dr. Iosif Blaga. — Secretarul comitetului a raportat despre piesele intrate la concursul publicat. S'a luat hotărârea, ca acela să se examineze de o comisiune de 5, compusă din următorii: Iosif Vulcan, Vasile Goldiș, Dr. Iosif Blaga, Ilare Chenadi și St. O. Iosif.

Români în serviciu japonez. Cetim în „Gaz. Trans.”: Vaporul român „Turnu-Severin” a intrat acum 2 luni în portul Cardiff. Matrozii George Fănuță, Al. Becheru și George Donici având un conflict cu căpitanul Raclis, au părăsit vaporul și s'au imbarcat pentru China, de unde s'au dus în Iaponia și au intrat în serviciu pe vaporul „Yokohama”. Becheru a trimis acum o carță ilustrată mehanicului de pe „T.-Severin” cu datul: Chelfoo, 5 Iunie 1904. El scrie următoarele: „Sunt sănătos și mă aflu cu Fănuță și Donici pe vaporul de rășboiu „Yokohama”, eu ca mehanic cl. III, Donici ca fochist și Fănuță ca matroz. Ne tratează foarte bine. Vaporul nostru circulă între Port-Arthur și Chelfoo, distanță de 60 mile. Vă salut cu respect A. Becheru”.

Invitare la abonament. Dl învățator Iuliu Birou din Cacova, cot. Caraș-Severin,

anunță că a terminat *Liturgia* S-tului Ioan Gură-de-aur pusă pe note, după motivele melodiilor celor opt glasuri bisericești din Bănat. Liturgia e armonisată pentru coruri de 2, 3 și 4 voci egale și de 4 voci mixte. Prețul Liturgiei pentru cor de 4 voci bărbătești cât și cea pentru cor de 4 voci mixte costă câte 5 cor., cea pentru cor de 9 voci 4 cor., iar cea pentru 2 voci 1 cor. Cei ce doresc a procura să se adreseze autorului pe o carte postală, indicând precis adresa și numărul esemplarelor. Bani se vor trimite numai după aparițiunea compozițiilor, cari se vor pune sub presă numai dacă autorul e asigurat înainte de cel puțin jumătatea șpșelor.

Mulțămintă publică. În urma apelului din foaia Unirea Nr. 20 și Răvașul Nr. 21, am mai primit ajutor de la următorii: O. D. Ioan Bochiș, preot 60 dărahe vesminte deosebite adunate de la poporenii din Koloș-Borșa, Ioan Hossu, Milașul-Mare 28 cor. 14 fil. 4 $\frac{1}{2}$ litre grâu și 20 $\frac{1}{2}$ litre cucuruz colectați de la poporenii, de la oficiul parochial gr. cat. din Ragia 11 cor. de la M. O. D. Dr. Elie Dăian, protopop Cluj 40 cor. colectați de la credincioșii din Berind, Paul Goron, docente 12 cor. 70 fil. colectați din Borchid com. Sătmar. Pentru fapta maritimă în numele poporului meu nenorocit, mă simt îndatorat a exprima mulțămintă rugând pe bunul Dumnezeu să le răsplătească însușit. Posmuși la 3 Iulie 1904. Costantin Rusu, preot gr. cat.

Știri personale. Prietenul nostru Victor Macaveiu, licențiat în s. Teologie, a trecut cu bun succes al treilea rigros la universitatea din Viena. Felicitări!

Petreceri. Reuniunea femeilor române gr.-cat. din Zlatna. Invită la concertul împreunat cu dans, ce se va ține Marți la 2 August 1904 (Sf. Ilie) în pavilionul ospătării opidane de acolo.

— În scopul augmentării fondului pentru edificarea unei noi biserici gr.-cat. din Teiuș se aranjază tot acolo o petrecere de vară, în hotelul „Leul de aur” la 2 August n. a. c.

— „Societatea meseriașilor din Blaj” va da o *serată literară* azi Sâmbătă în 30 Iulie în sala Casinei române.

Cartea d-lui Iorga — oprită. Afăm, că minunatei cărți a d-lui Iorga „Istoria lui Ștefan cel Mare”, din care am reprodus foia în numărul trecut, i-s'a detras debitul postal pe teritoriul țării coroanei ungare. Lucrul acesta ne surprinde foarte mult. Abs-trăgând de la alte comentare, este oare un act de prudență din partea guvernului unguresc, când oprește o carte editată cu șpe-sele guvernului român?

„Lira” este titlul unui fascicol musical, conținând următoarele 12 compoziții de d. Constantin Savu: Motto, Gândul meu la tine sboară, Miseria Dorul mamei, Pe mal, Cântec de toamnă, La Olt, Ferentarul, Midor, Heruvic la lit. înainte științită, Rădicat-am (priceasnă) Funebrale. O recomandăm iubitorilor de musică; se poate procura de la autorul din Vișag cu prețul de 6 coroane

Necrolog. † Nicolae Porea, preot gr.-cat. în Bazna a repausat după lungi și grele suferințe în etate de 59 ani și 32-lea au al preoției sale în 21 Iulie n.

† Vasiliu Viciu, proprietar în Nirașten după un morb scurt și greu, în etate de 48 ani, s-a dat nobilul sen suflet în mâinile Creatorului, în 20 Iulie 1904.

Odichnescă în pace!

„Caffée Grand”

„Caffée Grand”

Augustin Coltor

și-a aranjat în Strada mică *Cafenea, Cofetărie* și *Hotel* servind *bucatele cele mai gustoase* și *beuturile cele mai bune*, pe cum și *ohilii comferte și ieftine.*

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mitropolia Bělgradului.

(Răspuns d-lui T. V. Păcățian).

Am onoare a aduce la cunoștința onorațiilor cetitori, cari au urmărit cu bunăvoință cele scrise de mine în cestiunea „Mitropoliei Bělgradului“ în numerii precedentii „Unirii“, că sum silit a nu mai continua cu publicarea restului din studiul meu în coloanele acestei foi, de oare ce studiul fiind gata pentru tipar, ocupațiunile mele îmi impun, să-l scot cât mai curând la lumină spre a pute sta mai liber și de alte afaceri.

Studiul acesta va purta titlul: „*Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria*“, și va fi împărțit în 14 capitole. Până acum s'au tipărit 12 coale și cred că vor fi cu totul cam 19 coale, va să zică cam 304 pagini în 8°. În vre-o 15 zile va fi tipărită întreagă scrierea, când cei ce se interesează de trecutul Românilor din Ardeal și Ungaria, vor pute avea de odată în mână nu numai ceea ce s'a publicat până acum în „Unirea“, ci și cealaltă parte mai mare și mai importantă din studiul meu, pe care cetitorii „Unirii“ încă nu o cunosc.

„*Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria*“ va costa numai 3 coroane și se poate procura de la subscrierul și de la „*Librăria Tipografiei Seminariale din Blăș*“. Recomand și această scriere atenției și bunăvoinței tuturor părțitorilor literaturii românești.

Blăș, în 30 Iuliu 1904.

Dr. Augustin Bunea,
canonic metropolitan.

Cestiuni liturgice.

Băla, Maiu 1904.

La 4—5 ani după ce am intrat ca paroch în viaa Domnului, odată în un ținut depărtat de acela în care îmi aveam parochia, am convenit cu trei preoți din acel ținut; dintre cari unul era aproape de 80 ani, iar altul mai de o etare cu mine. Între altele am vorbit și de datinile și ceremoniile împreunate cu serviciile sacre ale ritului nostru după ținuturi. Nu-mi mai aduc a minte la care ceremonial eu am zis: „așa spun bătrânii că a fost și în ținutul în care me află, dar tinerii mai lăsăm din ele, simplificăm cât putem.“ La acestea vorbe bătrânul se uită odată lung la mine apoi zise: „hei nepoate, faceți foarte rău, toate ceremoniile ritului nostru sunt un întreg nedespărțibil, care cu cât se va simplifica mai mult, cu atâta devine mai neimpresionabil, prin ce poporul nostru așa orb sufletește cum e, dacă n'are ce vedea cu ochi trupești pe încetul își perde credința.“ De atunci sunt trecuți mai mult ca 20 ani, eu toate acestea n'am uitat vorbele bătrânului, ba în timpul păstoririi mele m'am incredințat că e foarte mult adevăr în ele.

Credincioșii nostri preste tot în simplitatea lor și cu educațiunea religiosomorală însușită numai erezând ca fiii de la părinți și de la mediul în care au crescut singuratici până acum n'au văzut, n'au în-

teles nici au pătruns însămnătatea mistică a ritului nostru; ci numai exteriorul ceremonialului l'au văzut cum biată au văzut. Numai din cântările și ceterile celea lungi și-au scos normele traditei lor vieți. Nici n'au avut de aiea de unde; căci înaintașii noștri cu pregătirile lor primitive întru preoție n'au fost în stare a-i educa mai mult, cu toate acestea i-a conservat în credință; pentru că funcțiunile noastre sacre, îndeplinite cu ceremonialul cerut de însămnătatea lor mistică, fiind însuși preotul și personalul ajutoriu văzut pătrunși de aceea însămnătate, sunt tâlcuiri esprese, a căror efecte se potențiază cu atâta mai mult, cu cât vorbele, purtarea și lucrarea celor prezenți le sci preotul mai bine folosi de ocaziune pentru aplicarea însămnătății mistice a ceremonialului întâmplător și numai cu 2—3 cuvinte la practica vieții îndurerate ori îndestulite.

Când am cetit recercarea de a comunica ce e prohodul cu sărăcustă etc. toate acestea mi-au trecut prin minte, și n'am putut rezista ispitei a spune și eu ce știu. Căci nu odată numai am fost recercat a face acel prohod, și de câte ori l'am făcut așa cum am spus în rândul trecut, tot de una am făcut destul dorințelor. Cu toate că cum spun bătrânii prohodul cu sărăcustă se făcea mai de mult alt cum și anume: cât ce închidea ochii pentru vecie vre-un creștin de etate, căsenii numai de cât făceau de știre preotului, care apoi mergea la casa mortului și cetea din cei 4 evangeliști odată în fie care zi până la înmormântare. În presara înmormântării se ținea cina numită srăină, la care pe lângă preot și cantor participau neamurile, vecini ajutători și săraci din vecinătate, cu care ocaziune după rostirea ecteniei îndatinată se stropea mortul cu apă ori vin zicându-se cuvintele psalmului 50: „stropimăvei cu isop“ etc. apoi se închidea scierul de tot; iar la masa după înmormântare numită „comândare“ mai întâiu se făcea sfințirea casei apoi ridicarea și binecuvântarea pausului cu nelipsitul pom cetindu-se rugăciunea de binecuvântare a Colivei. Azi din toate acestea nu se mai practică aproape nimic afară de actul prohodului și ceteria celor 12 evanghelii la procesiunea până la mormânt; ba în multe locuri nu se mai sci nici de misa din ziua înmormântării de cum de celea 7 mise îndeplinite în zilele după înmormântare acum numite saracuste.

Că acestea datini și ceremonii au fost bune sau rele în timpul vieții simple din trecut și că mai firear oare practicabile și azi când toate ne-am îndatinat a le face cu un lux ce trece peste puterile materiali, las se judece alți; mie însă îmi vine a crede că în viața sbuciumată a vitregelor trecute timpuri, cari le-au străbătut moși și strămoși noștri singur acestea ceremonii și altele asemenea lor de la alte funcțiuni i-a conservat în credința care ne-au lăsat-o ca scumpă moștenire, cu toată furia reformățiunii deslăntuită în patria noastră mai mult ca în ori care altă țară afară poart de Franța și Germania.

Tot datină e și cununa anului care am spus în rândul trecut că în ce stă.

Fie cărui paroch — cum se sci — din însuși oficiul îi încumbe datorința ca Dumineca și în sărbători să facă din ai său sacrificiul liturgic pentru totalitatea parochienilor săi; la aceasta însă se recere însuși actul de consacrare cu ceremonialul prescriș și materia adecă pânea și vinul. Credincioși noștri din simțul lor religios nici odată n'au putut cum nu pot nici azi se participe la sacrificiul cel mare și înalt liturgic ai cu asistință. Din bătrâni ei sunt îndatinăți a se îngriji de partea materială oferind uni azi alți mâne prescuri și vin încă mai mult de cât e necesar. Această o fac motivați nu numai de dorul a lua parte cât mai activă la îndeplinirea sacrificiului liturgic făcut pentru ei, ci intenționat vreau a contribui și pe această cale la sustentarea preotului care recunosc înșiși că cade în sarcina lor. Pentru ce insist asupra acestui lucru de toți sciut vor înțelege onorații cetitori mai târziu, iar eu continuu a spune mai departe că cu toate acestea a întervenit cazul când n'a fost din ce să se facă liturgia. Pentru încunjurarea acestui inconvenient s'au introdus așa numita cunună a anului care și azi e în us unde se simțește lipsa, pe lângă practica descrisă în rândul trecut. Amintirea cu numele acelor ce poartă cununa anului la ieșitul cu darurile o face preotul în sămnul recunoștinței că n'are a se îngriji de prescuri și vin în un an de zile, ceea ce i-ar fi o greutate. Altmintrea amintirea aceasta e în datină a se face la cerere și fără prestarea materiei pentru sacrificiu, dar pe lângă onorain.

(Va urma.)

Considerațiuni.

(Continuare.)

Se pare că acum să inaugurează o ast fel de întoarcere, dacă nu direct către învățătura bisericeii, cel puțin către *idealism*, și asta însemnează mult pentru cel ce cunoaște materialismul veacului trecut.

Un om de o vastă cultură europeană, teologică și profană, și convins adânc de adevărul, sublimitatea și puterea de viață a creștinismului, un individ care cunoaște foarte bine pe omul modern, care e în curat cu curentele artistice și literare din lumea de acum, Ottocar Prohaska scrie în cartea sa cea mai nouă „*A diadamas világnézet*“ c. I. „*Materialismul de o cam dată și-a jucat rolul, și încă fără teamă putem spune că pe toate terenele. Filosofia care a lucră exclusiv cu materie și energie „mit Kraft und Stoff“ s'a adevărit că nu-i alt ceva de cât orbire și sărăcie de idei. Cari au fost conduși de acestea principii au jucat rolul buhelor, a lilieciilor și a păsărilor de noapte. Nu-i vorbă, e amărâtă viața asta, dar altă viață e imposibilă după ce apune soarele și se face noapte. Ideismul e soare, materialismul e noapte. Profetul despre noapte zice: „in ipsa pertransibunt omnes bestiae silvae;“ fiarele sălbatice să trezesc când oamenii adorm. Dar acum noaptea să împărăție și răsare soarele; se aprind culor, se renouesc forme, sufletele tremură. Noaptea*

și modul sărac de idei de a pricepe lumea, nu-i mai trebuie nimănui."

Ne spune apoi mai departe, cum artele frumoase s'au deșteptat mai întâiu, și au pornit către acest „nou ideal.“ Poeți, pictori, sculptori sunt însuflețiți de acest ideal.

Curentul filosofic încă se va schimba pe încetul, pozitivismul e și azi la ordinea zilei. — și mai greu va eși din masele în cari a pătruns mai adânc, și mai târziu. De multe ori un curent absurd, care acolo unde a început a încetat deja în regiunile mai depărtate atunci se întărește, atunci e la modă.

Netăgăduit, direcția spre idealism în-samnă mult. Și că direcția asta să se apropie tot mai tare de idealismul creștin, e de lipsă ca aceasta religie să fie cunoscută, căci nu e cunoscută, ei din potrivă capetele celea mai idealiste din timpurile noastre — scriitorii ruși cu Tolstoi în frunte, scriitorii neamurilor germanice, ca Ibsen și alții, — sunt dușmani vădiți ai bisericii, căci nu o pricep, nu o înțeleg. „Nerușinată biserica, blăstămăm omenimii, când se va sfârși domnia ta?“ strigă mulți dintre ei, cu C. Bouglé (L'Église Romaine p. 249).

(Va urma).

Posta redacției.

B. O. C. îi va sosi rândul în curând. Cât pentru poveste, nu ne putem pronunța înainte de a vedea-o.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrică de scaune de fer
— pentru clopote a lui —

Antoniou Novotny

— în Timișoara-Fabrie —

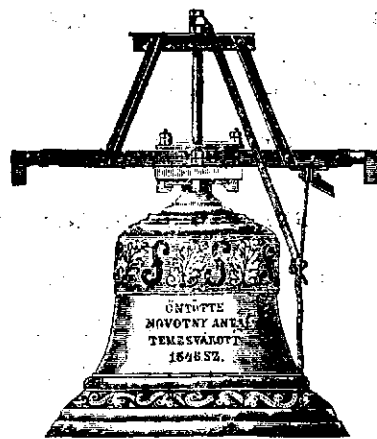
(22) 10—52

dată ce clopotele sînt bătute de o latură prin aceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea aū un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechiū, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcînt după sistemul vechiū. Mai de parte se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi, cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

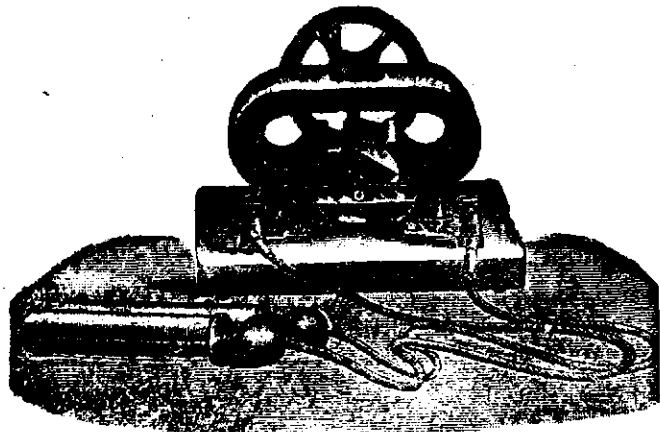
ESTI SLAB?

Voiești să fii tare? — Voiești ca între ori-ce împrejurări ale vieții să te bucuri de sănătate?

Voiești să ai curajul și energia ca să te poți opune liniștit grijilor și năcazurilor? — Noi ne am dedicat lucrările noastre întru a mări și întări sănătatea omenimii. — Încercările noastre sînt încoronate de succese și metodele noastre sînt recunoscute ca cele mai bune din partea oamenilor de știință. Am arătat că Electricitatea este baza vieții fizice și că aceia cari sufer de *stomac, reumatism, morb de nervi, dureri de spate, de cap, de piept* au lipsă de mai multă electricitate.

„Electrophor“

— Aparat de electricitate, renouiește puterea perdată și îl poate folosi unul fie-care. —

Nu se poate în deajuns sfătui oamenilor slabi să folosască acest aparat electric. Electroforul întărește nervii, înouiește sângele, întărește simțirea, aduce sângele și sistemul nervos la o normală funcțiune.

Dr. Bourg, membru la facultatea de medicină din Paris referență: Nu numai podagra, (șuiul), reuma, hysteria, asthma, au fost în nenumărate cazuri vindecate prin electricitate, unde medicamentele s'au dovedit de nefolositoare, ci și la ori-ce fel de morb de nervi, durere de cap, colică, dureri de urechi, insomnie, hipocondrie și cu deosebire la hemoroide efectul bun se arată după vre-o câteva zile, ba uneori după vre-o câteva ceasuri. — Cu un minunat succes se folosește contra durerilor femeiești. Electroforul produce ani de a rândul un curent electromagnetic

fără a avé baterii și fără mașini ajutătoare. — Se garantează pentru trăinicia lui 5 ani.

Prețul unui aparat mic complet:

— 20 coroane. —

(Pentru cei foarte simțitori).

Se spedează la trimiterea banilor înainte sau prin rambursă.

Prețul unui aparat mare complet:

— 30 coroane. —

(Pentru însănătoșarea morburilor vechi).

Manhattan întreprindere de Electrofor. Budapesta VIII. Aggteleki u. 15|u.

Recunoscute ca cele mai bune

Pluguri de oțel, Grape tăvăluguri,

Mașine de sămănat Agricolă

Mașine de cosit, sistem american,
pentru iarbă, trifoi și grâu

Greble de fin, otavă și seceriș,

Presse de paie și de fin

Presse Hydraulice,

Presse de pome, stropitori de
struguri și plante.

Aparate pentru uscarea

pómelor și a legumelor,

se pregătesc după construcția cea mai nouă, premiata, și le expediază

PH. MAYFARTH & C-nie.

Fabrică de mașini economice, turnătoare de fier și pluguri.

Fundat în 1872 Wiena III, strada Tabor Nr. 71. cu 900 lucrători.

Premiate cu peste 500 medalii de aur și argint.

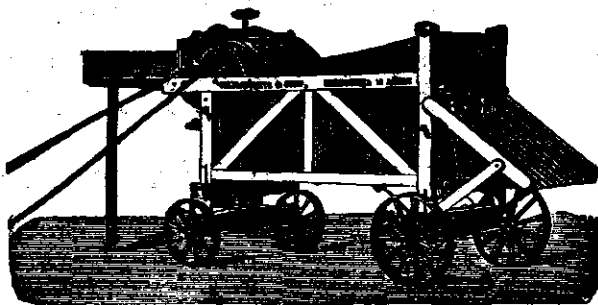
21 (10-10)

La cerere se trimite catalog gratis și franco.

Se caută vânzători și agenți.

Mașină de împlătit

purtate cu mâinile, cu vitele ori
cu motorul.

Jug pentru vitele de lucru,

Mașină de curățit bucatele, triere, mașină de
frecat cucuruz,

Mașine de tăiat nutrețul,

Mașină de tăiat napil, mără de urinală.

Locomotive, casse, cupțore,

pumpe rotative,

tot felul de mașine pentru economie,

Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blas)

(valabil din 1 Maiu 1904).

cătră	g a r a		de la
Teuș — Tövis			
226	persóne	persóne	102
1246	mixt	mixt	215
735	accelerat	accelerat	904
252	accelerat	accelerat	1228
Copșa — Kis-Kapus			
104	persóne	persóne	221
216	mixt	mixt	1248
905	accelerat	accelerat	734
1229	accelerat	accelerat	251
S ó v á r a d			
403			
248	mixt	mixt	826
			650

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungórei și tusei sēcii. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsóre. Contra durerii de óse, podagreii, reumatismului, rēcilelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbétránite bóle le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgárciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosesc și la curățirea sângelui. Prețul 1.20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburii, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeză **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Pețul 1 cor.

Chemicale, drogoue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri rússice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoli cosmetice, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articol din branșă. Tóte fórté Ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Békás-Magyar, 41 Bpest mellett).

12 (4-10)

Cruce sau' stea duplă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și inviorează pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), insomnie vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetit, gălbinare, durere de dinți, durere de cap, impotentă, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimște banii numai acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercat, sau altfel; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburii vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburii mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR

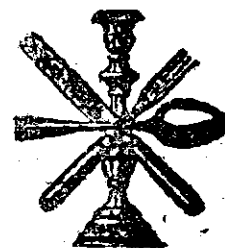
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

16 (18-52)

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfel trimis în totă lumea renumita și de totă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe, 6 linguri de masă, 12 lingurițe de cafea, 6 cuțițe de desert, 6 furculițe de desert, 1 lingură pentru supă, 1 lingură pentru lapte, 2 luminări elegante pentru salon, tóte din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primesce ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 coróne —

trimite 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătít din: trandafir, liliie, viole, resedă, jasmín, lăcrămióre.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,

Budapesta, VIII. Bezeredy 3.